

Thế giới từ góc nhìn sáng tạo

CẢM NGHĨ VỀ HỘI THẢO “VƯỢT QUA KHỦNG HOẢNG BẰNG VĂN HÓA DOANH NGHIỆP”

Nguyễn Bích Thùy

Tác giả trước giờ khai mạc hội thảo

Nghe cái tên “văn hóa doanh nghiệp”, bản thân người viết đã đi làm nên cũng nhận thức được tầm quan trọng của cụm từ đó. Quan trọng khi mà phần lớn người lao động dành thời gian cho nơi làm việc còn nhiều hơn cho gia đình và bản thân. Khi mà những người bạn từ thời đại học đi tìm việc với nhiều ước mơ và hoài bão gặp lại nhau kể về một mong ước rất bình dị: “Một công việc mà sáng sớm thức dậy muốn đi làm và đến chiều về còn muốn nán lại”.

Theo tư duy hệ thống thì mỗi người lao động đều là một yếu tố của hệ, “Sự phát triển của tính toàn thể phụ thuộc vào từng yếu tố, từng mối liên kết chứ không phụ thuộc vào một bộ phận tinh hoa nào đó của hệ thống”¹. Xây dựng văn hóa không phải chuyện một sớm một chiều mà cần rất nhiều thời gian, do vậy yêu cầu người quản lý phải có sự phát triển cao cả về kiến thức, nhận thức, thậm chí là nhân cách.

Chịu trách nhiệm chính cho việc tổ chức hội thảo “Vượt qua khủng hoảng bằng văn hóa doanh nghiệp”, người viết mang trên mình những áp lực nặng nề, những công việc mà trước đây người viết chỉ quan sát những anh chị trong Ban liên lạc học viên làm hoặc nếu có tham gia thì cũng chỉ tham gia những việc vặt vãnh.

Quay cuồng với việc tổ chức, cả trăm việc phải nghĩ, cả trăm thứ phải lo. Hai việc đầu đầu nhất là tìm người tham dự và tìm người tham gia vào ban tổ chức. Hai hội thảo liên tiếp (vào tháng 4 và tháng 7 - 2013) đã làm cho vài thành viên phải “bỏ của chạy lấy người”, có thành viên nhiệt tình đến cảm động thì cũng có người theo kiểu “cha chung không ai khóc”. Ngoài việc đi làm để mưu sinh, nhiều hôm người viết phải tranh thủ giờ nghỉ trưa để gửi email, gọi điện, buổi tối ăn cơm xong lại tắt tả gọi điện, gửi email. Những lúc ấy, đôi khi cái tôi nhỏ bé cứ cựa quậy hỏi: “mình vất vả như thế để làm gì?”...

¹ Trang 171, “Tư duy lôgic, biện chứng và hệ thống” – Phan Dũng

Nhưng rồi sóng cả không ngăn nổi tay chèo. Hội thảo diễn ra như kế hoạch với sự đăng ký tham dự của khách khiến tôi có chút lo lắng về chỗ ngồi của phòng họp.

Ngày hội thảo, lẳng lặng ngồi phía sau để nghe phần trình bày của hai diễn giả.

Ở phần trình bày của diễn giả Nguyễn Ngọc Thành (Tổng giám đốc của công ty tư vấn y dược quốc tế IMC), anh đã chia sẻ những kinh nghiệm một cách chân thành và giản dị. Câu nói "Tôi hạnh phúc khi nhân viên của tôi thành công ở một nơi khác" làm người viết hơi bất ngờ nhưng lại yên tâm khi nghe anh Thành thú thật "Phải trả giá nhiều và mất một thời gian dài chúng tôi mới chấp nhận và làm được điều đó".

Trong phần trình bày của mình, diễn giả đã trả lời cho người tham dự câu hỏi:

- Văn hóa doanh nghiệp là gì?
 - Là nền móng của công ty
 - Là bầu không khí của công ty
 - Là yếu tố xây dựng tình yêu của CBNV đối với công ty
- Làm sao để xây dựng được văn hóa, điều gì làm hầu hết CBNV yêu công ty?
 - Tư tưởng vì cộng đồng
 - Triết lý của IMC được thể hiện trong 4 thành tố: Sứ mệnh, tầm nhìn, giá trị cốt lõi, giá trị văn hóa và phương pháp quản trị

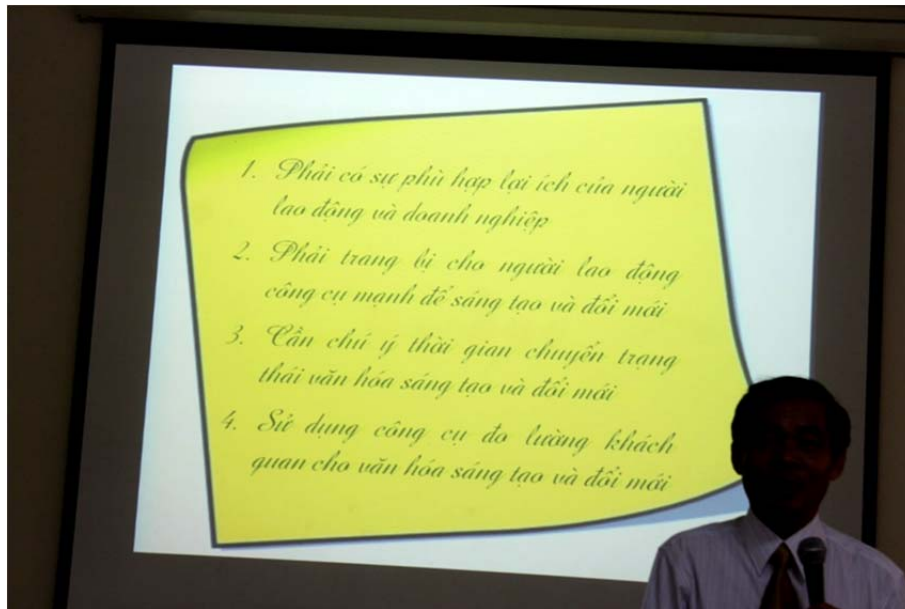

Diễn giả Nguyễn Ngọc Thành nói về văn hóa IMC

Phần trình bày của thầy Trần Thế Hưởng đã nâng văn hóa doanh nghiệp lên 1 mức cao hơn: Văn hóa sáng tạo và đổi mới. Với lập luận của mình, thầy cho rằng, trong kỷ nguyên sáng tạo và đổi mới không thể bắt ép nhân viên sáng tạo. Do vậy, xây dựng văn hóa sáng tạo và đổi mới là đòi hỏi tất yếu. Trên cơ sở đó, thầy đề nghị bốn yếu tố cơ bản để xây dựng văn hóa sáng tạo và đổi mới:

1. Tạo động lực
2. Truyền động lực
3. Thực hiện nhiệm vụ
4. Xử lý thông tin và ra quyết định

Thầy cũng lưu ý người tham dự cần chú ý tính ì của hệ trong việc xây dựng văn hóa sáng tạo và đổi mới.

Hội thảo kết thúc trong sự hài lòng không chỉ của người tham dự mà còn sự tự hào của chúng tôi: Việc tổ chức không hoành tráng, không nhiều màu sắc quảng cáo nhưng vẫn làm thỏa mãn người tham dự.

Đêm xuống, ở căn phòng nhỏ bé của mình, ngồi đọc những bản khảo sát của người tham dự mà lòng thầm tự hào. Hầu hết người tham dự đánh giá cao nội dung truyền đạt của diễn giả cũng như sự hài lòng về mặt tổ chức. Tôi chợt nhận ra một điều:

*Một ngày nào đó bạn cảm thấy
đặc biệt khó khăn, đừng nản chí ...*

Chụp hình lưu niệm

Bài toán kì này

Bạn hquan56@gmail.com đang gặp một bài toán và chưa biết cách giải quyết. Các bạn học viên hãy tiếp sức cho bạn hquan56@gmail.com!

Xây một khách sạn cao một mét từ sáu tờ giấy báo (chính xác là sáu tờ giấy báo Tuổi Trẻ) sao cho nó chịu được sức nặng của năm quả bóng gôn. Ngoài giấy báo, chỉ được sử dụng thêm hai trong số các vật dụng sau: một cái kéo, một sợi dây, một cuộn băng keo, một hộp keo dán, năm đôi đũa và năm quả bóng bóng. Thời gian suy nghĩ phương án thực hiện là mười phút. Thời gian thực hiện sẽ là ba mươi phút

Suy nghĩ nhỏ về một vấn đề lớn

Trần Thế Hưởng

Trong một bản tin ra ngày 14-11-2013¹, hãng nghiên cứu Gartner cho biết: Doanh số bán hàng của dòng điện thoại thông minh (Smartphone²) trên toàn thế giới (chỉ tính số đã đến tay người tiêu dùng) đạt 250.231,7 triệu đơn vị, tăng 45,8 % so với quý thứ ba năm 2012. Samsung tiếp tục ở vị trí dẫn đầu trong phân khúc điện thoại thông minh với 80,356 triệu máy, tương đương 32,1% thị phần, trong khi Apple chỉ đạt 12,1% (30,330 triệu máy), đứng thứ hai.

Worldwide Smartphone Sales to End Users by Vendor in 3Q13 (Thousands of Units)

Company	3Q13 Units	3Q13 Market Share (%)	3Q12 Units	3Q12 Market Share (%)
Samsung	80,356.8	32.1	55,054.2	32.1
Apple	30,330.0	12.1	24,620.3	14.3
Lenovo	12,882.0	5.1	6,981.0	4.1
LG Electronics	12,055.4	4.8	6,986.1	4.1
Huawei	11,665.7	4.7	7,804.3	4.5
Others	102,941.8	41.1	70,206.8	40.9
Total	250,231.7	100.0	171,652.7	100.0

Source: Gartner (November 2013)

"Điều gì cho phép Samsung dẫn đầu trong phân khúc Smartphone?". Để trả lời câu hỏi này, chúng ta cần xem số lượng bằng sáng chế mà Samsung có được so với những công ty hoạt động trong cùng lĩnh vực, vì smartphone là một thiết bị đòi hỏi không chỉ trình độ công nghệ mà còn là hàm lượng tri thức được ứng dụng vào thiết bị.

Trên cơ sở phân tích các bằng sáng chế được cấp ở Mỹ và Châu Âu từ 1995 đến 2012, đặc biệt là các bằng sáng chế liên quan đến điện thoại di động đối với 53 công ty hàng đầu, công ty tư vấn Chetan Sharma đã cho chúng ta thấy một bức tranh toàn cảnh về vấn đề này: Samsung và Nokia dẫn đầu về số lượng bằng sáng chế được cấp ở Mỹ và EU trong giai đoạn 1995 – 2012 (xem hình 1).

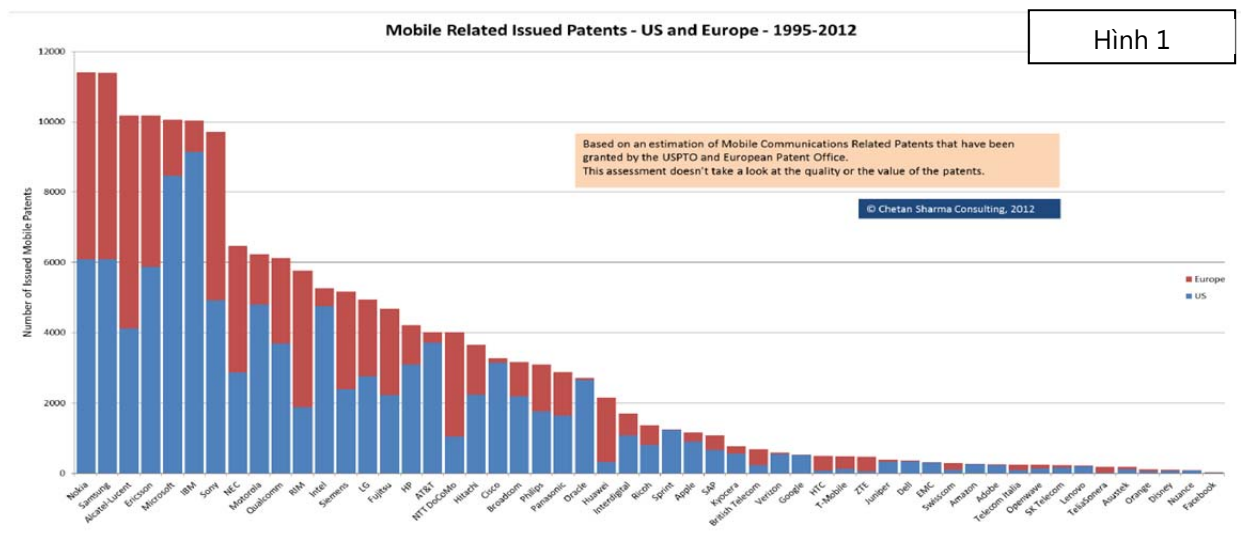
¹ <http://www.gartner.com/newsroom/id/2623415>

² Smartphone là điện thoại di động được xây dựng trên một hệ điều hành di động, có khả năng tính toán và kết nối cao hơn so với một điện thoại di động thông thường.

Ngạn ngữ Trung Quốc có câu: *Băng dày ba thước không chỉ trong một ngày*. Có thể hiểu câu này như sau: những gì đang có (xấu, tốt) không phải tự nhiên có. Nó có nguồn gốc từ trước về mặt thời gian. Vì vậy, để hiểu rõ quá trình phát triển của Samsung, chúng ta cần có một cái nhìn về quá khứ của tập đoàn này.

Được thành lập bởi Lee Byung-chul vào năm 1938 như là một công ty thương mại. Trong ba thập kỷ tiếp theo, công ty mở rộng hoạt động sang lĩnh vực chế biến thực phẩm, dệt may, bảo hiểm, chứng khoán và bán lẻ. Samsung bước vào ngành công nghiệp điện tử cuối những năm 1960 và các ngành công nghiệp xây dựng và đóng tàu giữa những năm 1970. Sau cái chết của Lee trong năm 1987, Samsung được tách ra thành bốn đơn vị kinh doanh - Tập đoàn Samsung Electronic, Tập đoàn Shinsegae, Tập đoàn CJ và Tập đoàn Hansol. Từ những năm 1990, Samsung đã toàn cầu hóa hoạt động của mình và thiết bị điện tử, đặc biệt là điện thoại di động và chất bán dẫn, đã trở thành nguồn thu nhập chính. Năm 2013, Samsung đã bắt tay xây dựng nhà máy sản xuất điện thoại di động lớn nhất thế giới trên địa bàn tỉnh Thái Nguyên của Việt Nam¹.

Sơ qua lịch sử phát triển của Samsung, chúng ta thấy sự phát triển của Samsung bắt đầu từ những lĩnh vực đòi hỏi hàm lượng tri thức thấp đến những lĩnh vực đòi hỏi hàm lượng tri thức cao.

Với sự toàn cầu hóa ngày nay, các doanh nghiệp đối mặt với những vấn đề rất mới bởi tốc độ thay đổi nhanh chóng của công nghệ và sự cạnh tranh trên thị trường. Nói cách khác, các doanh nghiệp, đặc biệt là các doanh nghiệp hoạt động trên thị trường quốc tế buộc phải giải quyết một loạt vấn đề liên quan đến sáng tạo và đổi mới. Chúng ta hãy nghe lời tâm sự của quản lý chủ chốt Samsung Electronic²:

¹ <http://en.wikipedia.org/wiki/Samsung>

² <http://www.forbes.com/sites/haydnshaughnessy/2013/03/07/why-is-samsung-such-an-innovative-company/2/>

"...Instead of leading the industry by developing innovative products, we have followed fast what the leading companies had developed. Top management pointed out this and asked employee not to be a fast follower, but to be an innovative leader....".

Thay vì dẫn đầu ngành công nghiệp bằng cách phát triển sản phẩm sáng tạo, chúng tôi lại cố gắng theo sát những gì các công ty hàng đầu đã làm. Lãnh đạo cấp cao đã chỉ ra điều này và yêu cầu chúng tôi phải trở thành người dẫn đầu sáng tạo và đổi mới.

Trong nền kinh tế tri thức, muốn phát triển bền vững đòi hỏi các doanh nghiệp phải sử dụng tri thức của nhân loại. Việc sử dụng tri thức nhân loại ở mức sơ khai là sử dụng ý tưởng của người khác cộng với sự "khéo tay" vốn có, khi đó, doanh nghiệp có thể thu lợi cho mình. Nhưng nếu các ý tưởng của người khác không được phép sử dụng thì để bảo đảm cho sự phát triển và vượt lên trên đối thủ, doanh nghiệp phải chủ động nghĩ ra những giải pháp sáng tạo cho những bài toán của mình. Và người ta hơn nhau ở chỗ: *biết cách suy nghĩ một cách hiệu quả!*

Các bằng sáng chế ở mức cao (kết quả của cách suy nghĩ hiệu quả) chỉ cần sử dụng những phương pháp đơn giản, chẳng hạn phương pháp thử và sai, là có thể có được? Trả lời câu hỏi này, chúng ta cùng tham khảo bài viết của Haydn Shaughnessy¹ để thấy nguyên nhân căn bản cho sự phát triển vượt trội của Samsung trong vòng 20 năm trở lại đây: *"What Makes Samsung Such An Innovative Company? – Cái gì làm Samsung trở thành một công ty sáng tạo và đổi mới"*

"...In the late 1990s they were able to tap into a source of cheap scientific expertise in the former Soviet Union. Samsung has nurtured a close relationship with the Russian Academy of Science since then. There is a framework agreement between the two parties. And the Korean Government has its own agreement under which it funds Korean small businesses to develop projects on the back of Academy research..."

Vào cuối những năm 1990, Samsung đã làm việc với các chuyên gia khoa học Nga và duy trì mối quan hệ chặt chẽ với Viện Hàn lâm Khoa học Nga kể từ đó bằng một hiệp định hợp tác. Còn chính phủ Hàn Quốc thì tài trợ cho các doanh nghiệp nhỏ của mình để phát triển các dự án hợp tác với Viện Hàn lâm Khoa học Nga.

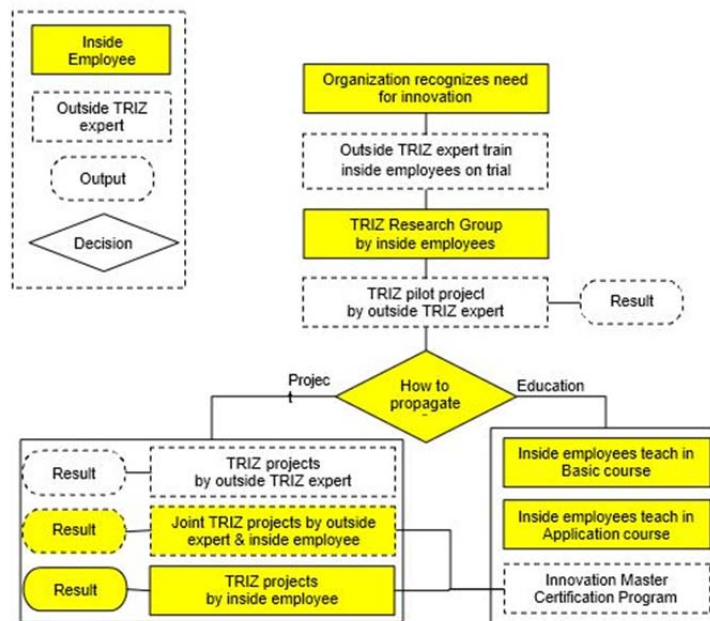
"... In 2003 TRIZ led to 50 new patents for Samsung and in 2004 one project alone, a DVD pick-up innovation, saved Samsung over \$100 million. TRIZ is now an obligatory skill set if you want to advance within Samsung. At the Samsung Advanced Institute for Technology, Hyo June Kim, who wrote The Theory of Inventive Problem Solving, a foundation text on TRIZ published in Korean, trained over 1,000 engineers across Samsung companies in 2004 alone..."

*Năm 2003, TRIZ mang đến cho Samsung 50 bằng sáng chế mới và năm 2004 chỉ bằng một dự án đổi mới tốc độ DVD (DVD pick-up), TRIZ đã đem lại cho Samsung trên 100 triệu USD. **TRIZ bây giờ là một kỹ năng bắt buộc nếu bạn muốn thăng tiến ở công ty Samsung. Tại Viện Công nghệ cao cấp của Samsung, người ta đã huấn luyện hơn 1.000 kỹ sư về TRIZ chỉ trong năm 2004.***

¹ <http://www.forbes.com/sites/haydnshaughnessy/2013/03/07/why-is-samsung-such-an-innovative-company/>

"...TRIZ is now part of Samsung's workflow..."

TRIZ¹ bây giờ là một thành phần trong quy trình làm việc của Samsung.

Thành công của Samsung, tiếp theo đó là sự phát triển ngoạn mục của quốc gia (Hàn Quốc) có giúp bạn tìm ra câu trả lời cho câu hỏi: *"Để du nhập thành công tri thức của nhân loại, ngoài sự nỗ lực của cá nhân cũng như của doanh nghiệp... còn cần sự hỗ trợ nào nữa?"*

Trong một cuộc chơi qui mô lớn và ở đẳng cấp quốc tế, lịch sử xã hội loài người chưa tìm được minh chứng nào chứng tỏ cá nhân hoặc doanh nghiệp phát triển mà không cần sự trợ giúp từ chính phủ.

Trả lời phỏng vấn của Thùy Ngân, (báo Thanh Niên điện tử, đăng ngày 9-12-2013²), phó giáo sư, tiến sĩ khoa học Phan Dũng đã nói: *"... Chúng ta đánh mất một cơ hội mà đã từng có ưu thế lớn về mặt thời gian. Chúng tôi dạy PPLST TRIZ ở VN trước Mỹ 14 năm, Pháp 19 năm, Nhật 20 năm và Hàn Quốc hơn 20 năm. Còn bây giờ, tôi phải ngậm ngùi nói rằng họ đã vượt qua chúng ta..."*. Vâng, giáo sư Phan Dũng đã ngậm ngùi vì ông đã nỗ lực hết sức trong khả năng của mình để nói với những người ở cấp cao nhất của Việt Nam về sự cần thiết dạy TRIZ ở Việt Nam.

Còn lý do nào nữa để đổ thừa cho sự chậm phát triển của nền giáo dục Việt Nam, cao hơn nữa là thứ hạng của Việt Nam trên thế giới khi chúng ta luôn tự hào người Việt Nam thông minh?

Buồn thay!

¹ TRIZ là chữ (tiếng Nga) viết tắt của Lý thuyết giải các bài toán sáng chế, được chuyển sang ký tự Latinh

² <http://www.thanhnien.com.vn/pages/20131208/can-day-va-hoc-sang-tao.aspx>